

Rome? Welk een omgeving voor dat kind, om op te groeien.... Het folterde hem zijn zenuwen stuk.

— Hoe is 't mogelijk, dacht hij dan weer, dat ik gisteravond aller-eerst zag: mijn gemis; dat ik, ik, hem niet meer hebben zou.... Wat is ieder van ons toch ellendig egoïst....

— Beroofd achterblijven, dat zou hij; maar Silvio zou nog veel eenzamer met zijn kleine ziel in de wreede wereld vooruit moeten.... en erin ondergaan? Daar maakten zij zich niet druk over, de moderne menschen, bij al hun „passies”, die niet eens echte passies mochten heeten, — dat de kinderen in hun ontwricht levenslot, en de grootouders in hun verdriet, het loodje legden.

De machteloze woede van het oogenblik, toen hij tot dit inzicht kwam, was allengs tot een stille bitterheid geworden. En op haar beurt rijpte die bitterheid tot een smartelijk doorgronden.

— Ottavio.... toen hij goed over hem nadacht, voelde hij zijn verachting wegzinken in een mateloos medelijden; en ook in eigen schuld bewustzijn. Hij hem veroordeelen? Hoe zou hij? Wie zonder zonden is.... Waarom was de man toch zoo gemaakt als hij gemaakt was, met die blinde behoefte aan onmiddellijke lust-bevrediging? Had hij zelf de ellendige uren niet gekend van ontnuchterd terugtreden uit een verwarring der zinnen?

Wat mocht hij dan aan zijn zoon verwijten? Ottavio, die van zijn vrouw nooit had gehouden, zooals hij van Silvia, — en die dus zooveel minder schuldig was.... Hij herinnerde zich dat berooide besef, het mooiste en beste van zijn leven onwaardig te zijn geweest, maar ook het brandende verlangen, te vergéten, kwijt te zijn die tartende obsessie, en weer gaaf te herwinnen het heerlijk thuisgevoel binnen de schoone liefde met zijn vrouw. Ottavio had dit veilig thuisgevoel waarschijnlijk nooit gekend, en dus ook nooit het reddende terugverlangen ernaar; uit een banaal milieu, waar geld en een poover beetje weelde alles waren, had hij de trieste les meegebracht, dat hij een „knappe meid” met een flinke huwelijksgift moest zoeken; en zelfs het bestaan vermoedde hij niet van de groote liefde, die nergens aan denkt dan aan zich geven geheel en al, en nemen geheel en al, zonder zich te bekommeren om wát anders ook.

Wie zoo cynisch trouwt, — hoe zou die niet even cynisch ontrouw zijn? Arme, verworden jongen, die maar één natuurlijk gevoel bij felle scheuten had bewaard: de liefde voor zijn kind; en die zijn leven nu zóó had bedorven en verbroddeled, dat zelfs dat kind hem afgenomen ging worden. Die laatste rem weggefallen, dan kon het wel niet anders, of de verwoesting van dat leven zou onherroepelijk zich voltrekken....

Hij haatte zijn schoondochter, zooals hij ze altijd, diep in, gehaat had. Want die vrouw wou het kind niet behouden, omdat zij het werkelijk zoo broodnoodig liefhad, maar uit ijdelheid, uit het hoovaardig vooroordeel,